

2026 HERFST NIEUWSBRIEF PAN NETHERLANDS

Beste lezer, donateur, sympathisant en medestander,

Volgens de [berekening van ILT](#) (Inspectie Leefomgeving en Transport) was in Nederland in 2024 het gebruik van PFAS-pesticiden als zogenaamde "gewasbeschermingsmiddel" 465.000 kilo. PFAS-pesticiden breken op de korte of langetermijn af tot trifluorazijnzuur (TFA), de kleinste PFAS. TFA is een reprotoxische stof, schadelijk voor de ontwikkeling van ongeboren baby's en kan schade toebrengen aan de lever en het hormoonstelsel. TFA dringt snel door tot het diepe grondwater. Als er niets verandert, dan zal binnen 20 jaar het gehalte TFA ook in het diepe grondwater, waar we drinkwater uit halen, boven de waarde uitkomen die het RIVM adviseert, aldus ILT.

PAN waarschuwt al jaren voor de risico's van PFAS-pesticiden. Wij vonden PFAS-pesticiden in [groente en fruit](#), TFA in [water](#), [wijn](#) en [graanproducten](#). En wij voeren met succes juridische procedures tegen onder andere de toelating van PFAS-pesticiden. De eerste stap is gezet: het Ctgb is door een rechterlijke uitspraak gedwongen een hormoonverstorende PFAS-pesticide binnen drie maanden van de markt te halen. Maar we zijn er nog lang niet!

Word donateur van PAN-NL

Een donatie zou ons enorm helpen in onze strijd tegen PFAS-pesticiden en andere schadelijke pesticiden waaraan mens en natuur zijn blootgesteld en de biodiversiteit en kwaliteit van ons drinkwater bedreigen.

Het team van PAN-NL werkt grotendeels op vrijwillige basis. Wij huren geen kantoorruimte: alle donaties komen 100% ten goede aan het realiseren van onze doelen.

Het is ook mogelijk om jaarlijkse een vaste donatie te doen voor minimaal 5 jaar, als dit wordt vastgelegd middels een overeenkomst met PAN-NL, kunt u deze aftrekken in uw [aangifte inkomstenbelasting](#).

Doneer hier!

PAN zoekt vrijwilliger met toxicologische kennis

PAN-NL houdt zich bezig met een scala aan activiteiten, waaronder juridische procedures tegen toelatings van pesticiden. Wat betreft de toelating van pesticiden geldt dat de toelatingsinstantie, het Ctgb, veelvuldig de wet niet toepast en op grote schaal wetenschappelijke inzichten negeert. Daar komt PAN tegenop met bezwaarschriften en beroep.

Het gaat onder meer over het negeren van cocktails bij blootstelling van mens en dier, over gebrekkige of afwezige toetsing van de neuro- en immunotoxiciteit van pesticiden, over het accepteren van sterfte onder dieren, en over het negeren van de studies van de gehele wetenschappelijke wereld. Het Ctgb baseert zich op studies van de pesticidefabrikant zelf, maar ziet geen belangenconflict.

PAN heeft een klein team van vrijwilligers en een aantal betaalde advocaten die het juridisch werk doen. PAN heeft behoefte aan iemand met toxicologische kennis die als vrijwilliger komt helpen bij het initiëren en samenstellen van bezwaar- en beroepszaken van PAN. Het gaat om het interpreteren van beschikbare documenten (Ctgb, EFSA, etc.) en het raadplegen van de onafhankelijke wetenschappelijke literatuur.

PAN zal uiteraard eventuele gemaakte onkosten vergoeden en ook is een vrijwilligerstoelage bespreekbaar.

Graag uw reactie naar: [contact\(add\)pan-netherlands.org](mailto:contact(add)pan-netherlands.org)

Overwinning voor PAN: Ctgb moet het hormoonverstorende PFAS-pesticide Pitcher van de markt halen

PAN Europe heeft een baanbrekende rechtszaak gewonnen tegen de toelatingsinstantie Ctgb! De bestuursrechter (CBb) heeft PAN gelijk gegeven dat het Ctgb het bestrijdingsmiddel "Pitcher" met het hormoonverstorende pesticide fludioxonil nooit had mogen toelaten. Naast de hormoonverstorende werking die het CBb nu bevestigt, geldt de stof als persistent (nauwelijks afbreekbaar in het milieu), giftig voor waterorganismen en is het een Kandidaat voor Vervanging en PFAS.

Pitcher wordt gebruikt bij de dompelbehandeling van bloembollen en knollen en bij de teelt van vaste planten en bloemisterijgewassen. Voor omwonenden, agrarische werkers en het watermilieu rond de teeltgebieden waar Pitcher wordt gebruikt, betekent dit een reëel risico dat nooit had mogen worden genegeerd, aldus het CBb. Het Ctgb moet nu binnen drie maanden het middel van de markt halen.

PAN-NL dient intrekkingsverzoek in van een vijftigtal andere hormoonverstorende middelen

In Europa zijn hormoonverstorende pesticiden in beginsel verboden omdat ze al in zeer kleine concentraties zeer schadelijk zijn voor met name kinderen en zwangeren, maar ook voor dieren; tenzij de blootstelling verwaarloosbaar is. De bestuursrechter oordeelde echter, dat bij het gebruik van Pitcher geen sprake is van verwaarloosbare blootstelling.

Behalve Pitcher heeft het Ctgb nog 23 andere bestrijdingsmiddelen met de hormoonverstoorder Fludioxonil voor gebruik in de landbouw toegelaten.

23 september heeft PAN-NL voor deze 23 middelen bij het Ctgb [een intrekkingsverzoek](#) ingediend.

Fludioxonil is niet de enige stof (pesticide) die als hormoonverstorend is geclassificeerd en desondanks door het Ctgb voor gebruik in de landbouw is goedgekeurd. Het betreft een zestal andere stoffen in 30 bestrijdingsmiddelen (tegen schimmelziekten, insecten en onkruiden) waarvoor het Ctgb een goedkeuring heeft verleend. Ook voor deze 30 bestrijdingsmiddelen hebben wij bij het Ctgb [een intrekkingsverzoek](#) ingediend.

Kabinet presenteert mislukt convenant

We hadden er vooraf al geen hoge verwachtingen van maar het convenant over vermindering van pesticidengebruik is mislukt. Hoewel het kabinet wel afspraken op hoofdlijnen presenteerde, wilde geen enkele maatschappelijke organisatie haar goedkeuring aan het slappe pesticidenplan geven. De landbouw tekende wel. Maar een convenant met één belangenpartij – de landbouw – is geen convenant maar een dictaat van de landbouw aan burgers en natuurorganisaties. De staatssecretaris moet dan ook niet bij het kruisje tekenen maar doorpakken met effectieve wetgeving. Nederland ligt onder een deken van pesticiden, terug te vinden van natuurgebieden tot in je slaapkamer. Dat moet nu eindelijk eens stoppen.

PesticidenEetwijzer

PAN-NL licht voor: Spinazie meest besmette groente

Spinazie bevat van alle groente het meeste resten pesticiden: gemiddeld 2,3 verschillende pesticiden. Dit blijkt uit de nieuwe PesticidenEetwijzer van Pesticide Action Network Netherlands (PAN-NL). Deze ranglijst is gebaseerd op de residu-metingen van de NVWA. Vorig jaar was paprika nog de nummer 1. Paprika is nu nummer 2 met andijvie als snelste stijger op nummer 3. Citrusfruit blijft de nummer 1 bij het fruit. De gemiddelde besmetting met pesticiden blijft nagenoeg gelijk met 1,8 soorten pesticiden en een gehalte van 0,45 mg/kg. In één bakje druiven zaten 20 verschillende pesticiden, een recordhoeveelheid.

PAN-NL test: Cacaodoppen

Mensen strooien cacaodoppen in hun tuin met het idee dat zij goed bezig zijn voor de bodem en de natuur. Maar uit nieuw onderzoek van Pesticide Action Network Netherlands (PAN-NL) blijkt dat alle onderzochte cacaodoppen een cocktail van bestrijdingsmiddelen bevatten. Wist je bijvoorbeeld dat de door ons onderzochte Pokon cacaodoppen zoveel pesticidenresten bevatten dat je in theorie met 10 kilo hiervan meer dan 100.000 bijen kunt doden? Bizar toch?

PAN-NL Factcheck: Nederlandse groente en fruit niet altijd schoner

Op Nederlandse groente en fruit zitten niet minder pesticidenresten dan op dezelfde producten uit het buitenland, zoals de landbouwsector wel steeds beweert. Dit blijkt uit onze factcheck op basis van de metingen die de NVWA uitvoert in o.a. supermarkten. Er worden zelfs vaker PFAS-pesticiden en hormoonverstorende pesticiden gevonden in Nederlandse groente en fruit en ook het gevonden pesticidengehalte is hoger. Daar staat tegenover dat het aantal normoverschrijdingen lager ligt en ook gemiddeld minder verschillende soorten pesticiden worden gevonden. Al met al is Nederlandse fruit of groente niet minder besmet dan de buitenlandse variant. Zo ontmaskerde PAN-NL weer een leugen van de sector.

PAN-NL test: aardbeien schoner

Pesticide Action Network Netherlands (PAN-NL) heeft voor het eerst een opmerkelijke daling in pesticidenresten op Hollandse aardbeien gemeten: 2,1 soorten pesticiden gemiddeld per bakje aardbeien. Eerder was dat steeds rond de 4. In sommige bakjes gangbare aardbeien vonden we zelfs geen pesticiden. Waarschijnlijk is de daling het eerste tastbare bewijs van de inspanningen die supermarkten en aardbeiensector al enige tijd vermelden. Het toont maar weer eens aan dat een forse pesticidenreductie en zelfs gifvrij telen goed mogelijk is.

Elk jaar raakt wereldwijd bijna de helft van de boeren vergiftigd door pesticiden

Uit een nieuwe studie van [PAN International](#) blijkt dat jaarlijks meer dan 400 miljoen boeren en landbouwarbeiders wereldwijd lijden aan acute vergiftiging door pesticiden. Dit cijfer is exclusief de 84 miljoen kinderen die in de wereldwijde landbouw werken – en die nog kwetsbaarder zijn voor giftige chemicaliën dan volwassenen – evenals gezinnen op het platteland die worden blootgesteld via drift en omgevingsfactoren. Er is dringend actie nodig om wereldwijd de export en het gebruik van de meest giftige pesticiden te verbieden en te vervangen door veiligere alternatieven.

Nieuws uit de media

06/07/2026 [Minder gif gevonden op Nederlandse aardbei: toeval of trendbreuk?](#)

09/07/2026 [De parkinsonprof die zich uitsprekt over pesticiden: 'Met een minder krachtig verhaal kom je niet in talkshows'](#)

12/07/2026 [Strijd om het gebruik van pesticiden brandt los in Europa](#)

15/07/2026 [Convenant over vermindering van pesticiden gaat niet ver genoeg volgens natuurorganisaties](#)

20/07/2026 [Eerste empirische basis voor spuitvrije zone van 500 meter](#)

22/07/2026 [Opinie: Laat macht van agrarische sector niet groter worden dan die van de rechter](#)

07/08/2026 [Hoogleraar: 'Nee, Nederland voedt de wereld niét. Dus we hoeven ook niet zoveel veevoer te importeren'](#)

14/08/2026 [PAN Nederland haalt het gif uit de markt, Achmea krijgt de volle laag van het](#)

[noodweer](#)

15/08/2026 [Convenant over vermindering van pesticiden gaat niet ver genoeg volgens natuurorganisaties](#)

18/08/2026 [In actie tegen PFAS: Sjoerd van de Wouw - Down To Earth Magazine](#)

19/08/2026 [Welke bestrijdingsmiddelen zijn echt schadelijk? UMCG onderzoekt link tussen pesticiden en parkinson](#)

04/09/2026 [Overijssel grijpt in na rechterlijke uitspraken: in en bij Natura 2000-gebieden moet telen met gif verdwijnen](#)

10/09/2026 [PAN-NL eist intrekking van vijftigtal bestrijdingsmiddelen](#)

11/09/2026 [Inspectie: Stop met pesticiden die pfas verspreiden, het risico voor het drinkwater is te groot](#)

Facebook

Website

Instagram

LinkedIn

Bluesky

Deze e-mail is verzonden aan [{{email}}](#)

Als u geen nieuwsbrief meer wilt ontvangen, kunt u zich [hier afmelden](#).

U kunt ook uw [gegevens inzien en wijzigen](#).

Voor een goede ontvangst voegt u nieuwsbrief@pan-netherlands.org toe aan uw adresboek.